

KONFERENCIJA „LIETUVA UKRAINAI“

Vasario 9 d., Vilnius
LR Seimo Konstitucijos salė

Ukrainos tema bus dominuojanti Europos geopolitinėje erdvėje iki pat šio dešimtmečio pabaigos. Ukrainos karinė pergalė, atstatymas, Ukrainos narystė Europos Sąjungoje ir NATO lems ne tik Ukrainos, bet ir viso Europos kontinento, tame tarpe ir Lietuvos ateitį. Ukrainos sėkmė yra gyvybinis Lietuvos interesas, todėl Lietuva privalo turėti aiškią tiek ilgalaikę, tiek ir artimiausio laikotarpio strategiją kaip padėti Ukrainai pasiekti tokios sėkmės.

Lietuva daug padeda Ukrainai, tam išnaudodama daug dvišalių paramos instrumentų. Tai daro valstybės ir savivaldybių institucijos, verslas, visuomeninės organizacijos ir labdaros fondai, politikos bei kultūros lyderiai. Iššūkiai Ukrainai artimiausiu laikotarpiu gali būti ypač dideli, todėl Lietuva turi siekti stiprinti ir efektyvinti savo dvišalę paramą, ir imtis iniciatyvų telkti bendraminčius visame Vakarų demokratiname pasaulyje.

Šioms temoms skirtą konferenciją organizuoja Lietuvoje išrinkti Europos Parlamento nariai, atstovaujantys skirtingas Lietuvos politines partijas ir skirtingas Europos Parlamento politines grupes - P. Auštrevičius, R. Juknevičienė, A. Kubilius, J. Olekas - kartu su Lietuvos šaulių sąjunga, Lietuvos Respublikos Seimo Europos reikalų komitetu, tarptautinio parlamentarų tinklo „United for Ukraine“ grupe Lietuvos Seime bei VŠĮ „Memorabilis“, VŠĮ „Ačiū, kad esi“ ir Europos Parlamento narių iš Lietuvos iniciatyva EU4Kheron.

KONFERENCIJOS PROGRAMA

9.00-9.30 Konferencijos atidarymas

Sveikinimo žodis:

- **Andrius Kubilius**, Europos Parlamento narys
- **Juozas Olekas**, Europos Parlamento narys
- **Petras Auštrevičius**, Europos Parlamento narys
- **Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė**, Seimo Europos Reikalų Komiteto Pirmininkė
- **J.E. Petro Beshta**, Ukrainos ambasadorius Lietuvoje
- **Valdemaras Sarapinas**, Lietuvos ambasadorius Ukrainoje
- **Oleksandr Prokudin**, Chersono apskrities karinės administracijos vadovas (nuotoliniu būdu)

9.30 - 11.00 Lietuvos humanitarinė parama Ukrainai ir parama Ukrainos atstatymui

Lietuvos piliečiai Ukrainą, jos karius ir civilius palaikė nuo pat karo pradžios 2014 m., tačiau susitelkimas ypatingai atsiskleidė po 2022.02.24 pilno masto invazijos. Šalia didžiųjų paramos organizacijų ir iniciatyvių, visoje Lietuvoje aktyviai veikia savanorius vienijantys mažesni fondai ir organizacijos, kurie nenutrūkstamai renka ir veža paramą į Ukrainą. Į paramos projektus įsijungia savivaldybės, verslai, tarptautinės nevyriausybinės organizacijos (Caritas, Raudonasis Kryžius, Maisto Bankas), kultūros ir sporto atstovai.

Šis pilietinis aktyvumas vertas ne tik pagarbos, tačiau ir didesnio palaikymo iš valstybės. Mažų organizacijų bendras indėlis į paramą Ukrainai yra didžiulis, tačiau dėl ribotų resursų jos susiduria su didesniais iššūkiais nei didelės organizacijos. Mažų organizacijų vežama tikslinė parama pasiekia tolimesnius taškus ir tuos žmones, kurių niekada nepasiekia centralizuota parama. Tuo pačiu, jų dėka, dažniau skamba Lietuvos vardas ir stiprinami dvišaliai ryšiai su Ukraina.

Konferencijos metu bus kalbama apie iššūkius, su kuriais Lietuvoje susiduria teikiantieji humanitarinę paramą Ukrainai; iššūkių sprendimo gerosios praktikos apibendrinimas valstybės lygiu; Europos Parlamento narių iniciatyva „Lietuva – Chersonui“; galimybes įkvėpti ir telkti kitų šalių savanorišką humanitarinę paramą, paskatinti daugiau prisidėti verslo atstovus. Chersono apskrities atstovai pasidalins savo patirtimi apie gaunamą tarptautinę paramą bei poreikius. Aptariamas institucinis pasirengimas Lietuvos dalyvavimui Ukrainos atstatyme: Lietuvos specialusis atstovas (Special Envoy) Ukrainos Atstatymui.

Moderatorė: Milda Goštautaitė

Pranešėjai:

- **Juozas Olekas**, Europos Parlamento narys
- **Mykola Yatsenko**, Tiyahynkos (Chersono sritis) karinės administracijos vadovas
- **Roma Žakaitienė**, Lietuvos savivaldybių asociacijos direktorė (tbc)
- **Marijus Kaukėnas**, Utenos meras (tbc)
- **Mindaugas Sinkevičius**, Jonavos meras (tbc)
- **Šarūnas Vaitkus**, Palangos meras

Ukrainos atstatymo tema:

- **Giedrė Balčytė**, LR Vyriausybės kanclerė
- **Erika Kuročkina**, LR Ekonomikos ir inovacijų viceministrė
- **Aivaras Karalius**, Lietuvos pramonininkų konfederacijos Lietuvos - Ukrainos Verslo tarybos pirmininkas
- **Vytas Liudžius**, UAB DUV atstovas (slėptuvių įrengimas, moduliniai baldai)

11.00 - 11.15 Pertrauka

11.15 - 12.45 Lietuvos karinė parama Ukrainai

Artėjant tretiesiems Rusijos karo prieš Ukrainą metams, Vakarų karinė parama Ukrainai vis dar nepasiekusi pakankamo lygio, kad pademonstruotų, jog Ukrainos partneriai pasiryžę padėti jai kuo greičiau pasiekti karinę pergalę ir sutriuškinti Rusijos armiją. 2023 metais Rusija karui finansuoti išleido daugiau nei 100 mlrd. eurų, tuo tarpu Ukraina drauge su visa Vakarų partnerių parama - tik 80 mlrd. eurų. Tiek ES, tiek JAV ekonominis pajėgumas lyginant su sankcijų apsunkinta Rusija yra nepalyginamai didesnis, tačiau Rusija karą finansuoja 6% nuo BVP, tuo tarpu JAV Ukrainai paremti teskyrė 0,10%, o ES dar mažiau - tik 0,075% viso ES BVP.

Ekspertų teigimu, Ukrainos pergalę užtikrintų 0,25% nuo BVP apimties parama iš kiekvienos šalies partnerės. Tačiau būtina, kad šio lygio paramą teikti įsipareigotų visos partnerės ir būtų užtikrintas tolygus naštos pasidalinimas, bei bent dvigubai padidinta ginklų gamyba.

Šiame kontekste Lietuva išsiskiria kaip gerasis pavyzdys - ji iki šiol Ukrainai skyrė net 1,4% nuo BVP ir yra lyderė tarp ES šalių narių, bei antra tarp NATO narių. Tačiau šiuo metu jau esame išnaudoję amunicijos ir technikos rezervus, ir kyla klausimas ar Lietuvai pavyks toliau išlaikyti tokį patį paramos Ukrainai lygį.

Kokios priežastys lemia vangią Vakarų karinę paramą Ukrainai ir kaip Lietuva galėtų padėti išjudinti Vakarų stagnaciją bei įveikti Vakarų lyderių baimes dėl Rusijos karinio pralaimėjimo Ukrainoje pasekmių? Kokiomis priemonėmis Lietuva galėtų burti tarptautinę „1% paramos“ (ar bent 0,25%) koaliciją ir prisidėti prie greito ir žymaus ginklų gamybos padidinimo įgalinimo? Nacionaliniu lygiu, kokių konkrečių sprendimų reikia, kad būtų išlaikytas paramos Ukrainai lygis ir užtikrinta ginkluotės, atitinkančios Ukrainos poreikius, masinė gamyba su valstybės globa, įskaitant ir tokius sprendimus kaip Ukrainos dronų gamybos perkėlimas į Lietuvą?

Moderatorė: Rita Miliūtė

Pranešėjai:

- **Liudmila Dolgonovska**, Amerikos Universitetas Kijeve, Ukrainos Vyriausiojo ginkluotųjų pajėgų vado Valerijaus Zalužno patarėja (2020-2023) (nuotoliniu būdu)
- **Andrius Kubilius**, Europos Parlamento narys, United for Ukraine (U4U) tarptautinio tinklo koordinatorius
- **Laurynas Kasčiūnas**, LRS Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininkas
- **Arvydas Anušauskas**, LR Krašto apsaugos ministras
- **Valdemaras Rupšys, gen.**, Lietuvos kariuomenės vadas (tbc)
- **Vaidas Sabaliauskas**, Lietuvos gynybos ir saugumo pramonės asociacijos (LGSPA) direktorius
- **Dmytro Pokazeev**, labdaros organizacijos “Charitable Foundation “Sky of Victory” direktorius (dronų gamybos ir tiekimo Ukrainos ginkluotosioms pajėgoms koordinavimas)
- **Linas Idzelis, plk. ltn.**, Lietuvos šaulių sąjungos vadas
- **Kyrylo Juščyšėn, j. ltn.**, nepilotuojamų orlaivių būrio vadas
- **Jonas Ohman**, karinę paramą teikiančios NVO “Blue/Yellow” steigėjas ir vadovas

12.45-13.00 Pertrauka

13.00 – 14.30 Lietuva ir Ukrainos euroatlantinė integracija

Lietuvos ir visos ES interesus – siekti Ukrainos ES narystės iki 2030 metų. Tam yra net kelios priežastys: pirma, ES narystė yra vienintelis kelias kaip gali būti sukurta Ukrainos ekonominė sėkmė, o ekonomiškai turtinga Ukraina padidintų ir pačios ES ekonominę galią. Antra, Ukrainos tapimas ES nare yra strategiškai svarbus ES saugumo Europos žemyne požiūriu, nes Ukrainos narystė panaikintų saugumo „pilkąsias zonas“ žemyne. Trečia, Ukrainos sėkmės istorija įkvėptų permainingoms plačią postsovietinę Rytų erdvę (Rusiją, Baltarusiją, Užkaukazę ir net Centrinės Azijos valstybes).

Lietuva gali ir privalo telkti intelektualinius ir diplomatinčius pajėgumus tiek dvišalei paramai Ukrainai narystės derybų ir reformų klausimu, tiek aktyviai dalyvauti reikalinguose pačios ES institucinių ir kitų reformų procesuose, tiek dvišalių ir daugiašalių santykių su kitomis ES valstybėmis stiprinime nes dabartinė ES institucinė sąranga ir ES bei nacionalinių politikų įgyvendinimas ne padeda, o greičiau stabdo Ukrainos kelią į ES.

Lietuvos pirmininkavimas ES Tarybai 2027 metais – puiki proga įgyvendinti šią ambicingą darbotvarkę ir pasiekti proveržio Ukrainos derybose dėl narystės ES. Dar iki 2027 metų „Berlyno proceso“ Vakarų Balkanų integracijai spartinti pavyzdžiu reikia inicijuoti „Vilniaus procesą“ Ukrainai ir Moldovai, buriant suinteresuotų ES šalių koaliciją.

Tuo tarpu NATO Viršūnių susitikimui Vilniuje nepriėmus sprendimų dėl Ukrainos pakvietimo tapti Šiaurės Atlanto aljanse nare, Lietuva turi burti koalicijas, kad šis sprendimas būtų priimtas artimiausiam Viršūnių susitikime Vašingtone.

Artimiausias dešimtmetis bus „Ukrainos dešimtmetis“ – karinė pergalė, atstatymas, integracija į ES ir NATO pareikalau didelių Lietuvos pastangų. Turimais ištekliais Lietuvos institucijos nėra pajėgios įgyvendinti šios ambicingos ir svarbios darbotvarkės.

Todėl verta sustiprinti Lietuvos institucinį pasirengimą „Ukrainos dešimtmečio“ darbotvarkės įgyvendinimui ir steigti tam skirtą institucinį centrą, sąlyginai pavadintą „Ukrainos Departamentu“.

Moderatorė: Margarita Šešelgytė

Pranešėjai:

- **Gabrielius Landsbergis**, LR užsienio reikalų ministras (tbc) arba
- LR užsienio reikalų viceministras
- **Asta Skaisgirytė**, LR Prezidento vyriausioji patarėja
- **Rasa Juknevičienė**, Europos Parlamento narė
- **Petras Auštrevičius**, Europos Parlamento narys
- **Žygimantas Pavilionis**, LRS Užsienio reikalų komiteto pirmininkas
- **Mykhailo Lemak**, Chersono apskrities karinės administracijos vadovo pavaduotojas

14.30-15.00 Konferencijos uždarymas, išvados ir apibendrinimas (konferencijos deklaracijos priėmimas)

15.00-16.00 Pokalbiai prie kavos puodelio